

РЕШЕНИЕ

№ 16946

гр. София, 19.10.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 79 СЪСТАВ, в публично заседание на дванадесети октомври през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Цв. М.

при участието на секретаря Т. Ц.
като разгледа докладваното от Цв. М. Гражданско дело № 20221110166478 по описа за 2022 година

Предявени са кумулативно обективно съединени установителни иски с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за признаване за установено съществуването на парични задължения в размер на сумите, както следва: 296,79 лв., представляваща главница по договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г., с краен срок за изпълнение - 06.01.2020 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК – 31.03.2022 г. до окончателното плащане; 145,77 лв., представляваща лихва за забава за периода от 05.11.2019 г. до 30.03.2022 г., за които суми по ч. гр. дело № 17302/2022 г. по описа на СРС, 79 състав, е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 18.04.2022 г.

Ищецът „.....“върди, че между ответницата С. Г. Д. и „.....“ е сключен договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г., с краен срок за изпълнение - 06.01.2020 г., по силата на който на същата е отпуснат кредит в размер от 400,00 лв., представляваща главница и чиста стойност на кредита. Сочи, че параметрите и условията на договора са уговорени в предоставения от заемодателя на заемателя стандартен европейски формуляр и общи условия към него, с които последният се е запознал и се е съгласил изрично и безусловно. Поддържа, че получаването на заемната сума в брой е удостоверено с подписа на заемополучателя, като страните са договорили и възнаградителна лихва в размер на 25,23 лв., като главницата, ведно с лихвата следвало да бъдат погасени чрез 14 броя равни седмични погасителни вноски от по 30,37 лв. всяка, с падеж на първата погасителна вноска – 07.10.2019 г. и падеж на последната погасителна вноска - 06.01.2020 г. Поддържа, че ответницата е останала задължена за сумите, както следва: 296,79 лв. – главница и 145,77 лв. - лихва за забава за периода от 05.11.2019 г. до 30.03.2022 г. Допълва още, че с Приложение № 1 от 02.11.2020 г. към договор за покупко-продажба на вземания (цесия) от 02.11.2020 г. кредиторът „.....“ е цедирал вземанията си срещу ответницата в полза на ищеца, за което длъжникът е уведомен, на основание чл. 99, ал. 3 ЗЗД. Претендира и разноски.

В срока по чл. 131, ал. 1 ГПК не е постъпил отговор на исковата молба от ответницата

С. Г. Д. В о. с. з. на 15.06.2023 г. заявява, че не оспорва сключването на процесния договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г., както и усвояването на заемната сума по него. Посочва, че платените от нея суми се равняват на повече от твърдяните от ищеца такива. Допълва, че се намира в затруднено финансово положение, поради което моли за разсрочване на дълга, декларирайки готовност за заплащане на сумата от по 50,00 лв. месечно.

Съдът, като съобрази доводите на страните и събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, съгласно правилата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира за установено следното от фактическа и правна страна:

По искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. 240, ал. 1 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД.

Установяването съществуването в полза на ищеца на претендираните вземания предполага наличието на следните предпоставки: 1. облигационно правоотношение с твърдяното съдържание; 2. реално предаване на заемната сума на ответницата; 3. настъпване изискуемостта на вземанията; 4. размера на вземанията.

В случая, посочените по-горе предпоставки са налице, доколкото всички юридически факти, включени във фактическите състави на процесните вземания за главница и лихва за забава, са безспорни между страните. За да достигне до този извод съдът съобрази липсата на оспорване от ответницата С. Г. Д. относно дължимостта на исковите суми, признавайки сключването на процесния договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г. с твърдяното съдържание, както и усвояването на заемната сума по него в размер на 400,00 лв. Нещо повече, признатите от нея факти се подкрепят и от ангажираните по делото писмени доказателства – договор за паричен заем № 0421234 от 30.09.2019 г., погасителен план и общи условия към него, договор за продажба и прехвърляне на вземания (цесия) от 02.11.2020 г., ведно с Приложение № 1 към него, потвърждение за извършена цесия от 02.11.2020 г., пълномощно от името на „.....“, с което цесионерът е овластен да извърши уведомяване за цесията на всички длъжници, уведомително писмо с изх. № УПЦ-П-СТК/360435/06.11.2020 г. и др., в какъвто смисъл са и констатациите на вещото лице по съдебносчетоводната експертиза, установила извършването на плащания от ответницата Д. по процесния договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г., потвърждавайки по този начин облигационната си обвързаност с кредитодателя, произтичаща от процесния договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г., както и реалното усвояване на заемната сума, предмет на същия.

С оглед на изложеното, съдът приема, че от страна на ищеца по делото е доказано наличието на всички правопораждащи спорното право юридически факти, като с настъпване изискуемостта и на последната погасителна вноска – 06.01.2020 г. за ответницата С. Г. Д. се е породило насрещното задължението да върне сумите по процесния договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г. От нейна страна не се твърди, а и не се доказва да е изпълнила точно задълженията си за заплащане на дължимите суми, поради което тя се явява неизправна страна, което е основание за ангажиране на нейната договорна отговорност. Въз основа на заключението по съдебносчетоводната експертиза по делото се установява, че останалите непогасени суми са, както следва: 296,79 лв. – главница и 59,39 лв. – лихва забава за периода от 05.11.2019 г. до 30.03.2022 г., като вещото лице е установило наличието на извършени от страна на ответницата плащания в общ размер на 282,00 лв., част от които, а именно: сумата от 148,77 лв. е послужила за погасяване на начислена неустойка по чл. 8 от процесния договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г., който препраща към чл. 9, ал. 2 от общите условия към него. Ето защо, преди да се направи извод относно размера на реално дължимите от С. Г. Д. суми, следва да се изследва въпросът относно действителността на посочената клауза, според която при неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение в тридневен срок от сключването му заемателят дължи неустойка в общ размер на 148,77 лв., разсрочена като част от всяка една

от погасителните вноски.

В случая, съдът намира, че уговорката в процесния договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г. за заплащане на неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на обезпечение (поръчители или банкова гаранция) е в противоречие с добрите нрави. Неустойката излиза извън допустимите законови рамки, тъй като кредиторът по вече отпуснат заем получава имуществена облага от насрещната страна в определен размер без обаче да се престира от негова страна, респективно да е извършил допълнителни разходи по заема, което води до неоснователно обогатяване и нарушава принципа на справедливост. На практика такава клауза прехвърля риска от неизпълнение на задълженията на финансовата институция за предварителна оценка на платежоспособността на длъжника върху самия длъжник и води до допълнително увеличаване на размера на задълженията. По този начин на кредитополучателя се вмения задължение да осигури обезпечение след като кредитът е отпуснат, като ако не го направи, дългът му нараства, т. е. опасността от свръхзадължнялост на длъжника се увеличава. Несъмнено целта на регламентираната неустойка излиза извън присъщите □ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции, т. е. същата противоречи на добрите нрави, което прави уговорката за дължимостта □ нищожна. В този смисъл са и задължителните за правосъдните органи разяснения, дадени в т. 3 на ТР № 1/2009 г. по т. д. № 1/2009 г., ОСТК, ВКС. За съответствието на тази уговорка със закона съдът следи служебно, като валидността □ се преценява към момента на сключване на съответния договор, а не с оглед конкретното неизпълнение. Отделно от това, по този начин се заобикаля и законът, тъй като императивната разпоредба на чл. 33, ал. 1 ЗПК предвижда, че при забава се дължи само обезщетение в размер на законната лихва, а с процесната клауза се добавя още едно обезщетение за неизпълнение на едно акцесорно задължение – недадено обезпечение, от което обаче пряко не произтичат вреди. Косвено вредите, чието обезщетение се търси с тази неустойка са, че вземането няма да бъде събрано, а реално така се стига до кумулиране на неустойка за забава, компенсаторна неустойка и иск за реално изпълнение, което е недопустимо. Приетата от съда недействителност на посочената по-горе клауза от договора обуславя извод за изначална недължимост на сумата, начислена от ищеца под формата на неустойка за неизпълнение на задължението за представяне на обезпечение в общ размер на 148,77 лв. Същевременно обаче, с платените от ответницата Д. суми, отнесени от кредитора за погасяване на вземанията за неустойка за неизпълнение на задължение за предоставяне на обезпечение в размер на 148,77 лв., с оглед посоченото от вещото лице по съдебносчетоводната експертиза, следва да се считат погасени останалите вземания по договора в поредността, установена в разпоредбата на чл. 76, ал. 1, изр. 2 ЗЗД, като се започне от най-обременителното, доколкото от страна на ответницата не се доказва поредността на погасяване на процесните вземания с извършените от нея плащания, а освен това в договора няма изрична клауза в тази насока. В случая, най-обременителното задължение по процесния договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г. е това за главницата, поради което съдът намира, че приетият от експерта размер на останалата непогасена такава от 296,79 лв. следва да се намали със сумата от 148,77 лв., отнесена за погасяване на вземане, основаващо се на нищожна договорна клауза. Изложеното обосновава извод, че размерът на останалото непогасено задължение за главница, произтичащо от процесния договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г., се равнява на сумата от 148,02 лв., до която предявеният главен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД се явява основателен и следва да бъде уважен, като се отхвърли за разликата до пълния предявен размер от 296,79 лв., или за размера от 148,77 лв.

Посочената сума следва да се присъди ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК – 31.03.2022 г. до окончателното плащане.

По отношение на вземането за лихва за забава съдът намира, че с оглед извода на съда относно съществуването на главното задължение в размер на 148,02 лв., в правната сфера на ищеца е възникнало и акцесорното такова за обезщетяване на претърпените вреди

вследствие допуснатото неизпълнение в темпорално отношение на това парично задължение. Изчислен по реда на чл. 162 ГПК с помощта на електронен онлайн калкулатор, размерът на лихвата за забава върху главницата от 148,02 лв., начислена за претендиращия период от 05.11.2019 г. до 30.03.2022 г., се равнява на сумата от 36,06 лв., до която предявеният акцесорен иск с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 86, ал. 1 ЗЗД се явява основателен и следва да бъде уважен, като се отхвърли за разликата до пълния предявен размер от 145,77 лв., или за размера от 109,71 лв.

От страна на ответницата е направено искане за разсрочване на изпълнението на задължението, основано на чл. 241, ал. 1 ГПК. Искането е процесуално допустимо. Макар, че главният иск е предявен при условията на чл. 422, ал. 1 ГПК, т. е. е установителен, въз основа на заповедта за изпълнение в случай на уважаването му ще бъде издаден изпълнителен лист и ще се пристъпи към изпълнение на съдебно признатото вземане.

От представената по делото декларация за материално и гражданско състояние (л. 64 от делото) се установява, че С. Г. Д. е разведена, с влошено здравословно състояние, притежава част от наследствена къща в с. Волюяк и МПС, не се грижи за ненавършили пълнолетие деца, единственият източник на доход за нея е заплатата ѝ в размер на 900,00 лв., като към момента на приключване на устните състезания е на 58 години.

С оглед така установените финансов, здравен, граждански и социален статус на ответницата, общият размер на исковите суми, които съдът счете за дължими (184,08 лв.), а и предвид това, че тя се намира в работоспособна възраст (липсват доказателства за твърдяното влошено здравословното състояние), реализира ежемесечен доход от престирание на труда си, равняващ се на заплатата в размер на 900,00 лв., без да се налага да издържа други лица, без да има данни за други кредити, които да следва да обслужва, както и данни за заплащане на средства за наем за задоволяване на жилищните си нужди, съдът намира, че заявеното от нея искане за разсрочване на дълга по реда на чл. 241, ал. 1 ГПК следва да се остави без уважение.

По отговорността за разноски:

В съответствие със задължителните разяснения, дадени с т. 12 на ТР № 4/18.06.2014 г. по тълк. дело № 4/2013 г., ОСГТК, ВКС, съдът следва да се произнесе по разпределението на отговорността за разноски в заповедното и исковото производство. При този изход на спора – частична основателност на предявените икове, право на разноски има всяка от страните съразмерно с уважената, респ. отхвърлената част. На основание чл. 78, ал. 1 ГПК в полза на заявителя - ищец следва да се присъдят сторените разноски в производството по ч. гр. дело № 17302/2022 г. по описа на СРС, 79 състав, както и в исковото производство, съразмерно с уважената част от исковите, които съответно възлизат на 31,19 лв. - платена държавна такса и юрисконсултско възнаграждение, както и 151,81 лв. - платена държавна такса, депозит за ССЧЕ и юрисконсултско възнаграждение. Съдът определи в минимален размер юрисконсултското възнаграждение на заявителя - ищец в двете съдебни производства, на основание чл. 78, ал. 8 ГПК (изм. ДВ, бр. 8 от 2017 г.), вр. чл. 37 от Закон за правната помощ и съответно чл. 26 от Наредбата за заплащането на правната помощ (по отношение на юрисконсултското възнаграждение в заповедното производство) и чл. 25, ал. 1 от Наредбата за заплащането на правната помощ (по отношение на юрисконсултското възнаграждение в исковото производство), като съобрази вида и обема на извършената дейност от процесуалния му представител, процесуалното поведение на ответницата, както и липсата на фактическа и правна сложност на делото. На основание чл. 78, ал. 3 ГПК в полза на ответницата не следва да се присъждат разноски съразмерно с отхвърлената част от исковите, с оглед липсата на изрично искане в този смисъл, а и на доказателства за извършването на такива.

Така мотивиран, съдът

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО по предявените от, ЕИК, със седалище и адрес на управление: срещу С. Г. Д., ЕГН *****, с адрес:, кумулативно обективно съединени установителни искове с правно основание чл. 422, ал. 1 ГПК, вр. чл. 240, ал. 1 ЗЗД и чл. 86, ал. 1 ЗЗД, че С. Г. Д. дължи на сумите, както следва: **148,02 лв.**, представляваща главница по договор за паричен заем № 360435 от 30.09.2019 г., с краен срок за изпълнение - 06.01.2020 г., ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението по чл. 410 ГПК – 31.03.2022 г. до окончателното плащане, както и **36,06 лв.**, представляваща лихва за забава за периода от 05.11.2019 г. до 30.03.2022 г., за които суми по ч. гр. дело № 17302/2022 г. по описа на СРС, 79 състав, е издадена заповед за изпълнение по чл. 410 ГПК от 18.04.2022 г.

ОСЪЖДА С. Г. Д., ЕГН *****, с адрес: да заплати на, ЕИК, със седалище и адрес на управление: на основание чл. 78, ал. 1 ГПК, сумата от **31,19 лв.**, представляваща разноси в производството по ч. гр. дело № 17302/2022 г. по описа на СРС, 79 състав, както и сумата от **151,81 лв.**, представляваща разноси в исковото производство.

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ направеното от ответницата С. Г. Д. искане за разсрочване на дълга по реда на чл. 241, ал. 1 ГПК.

РЕШЕНИЕТО подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчване на препис на страните, а в частта, с която е оставено без уважение искането на ответницата за разсрочване на дълга по реда на чл. 241, ал. 1 ГПК има характер на определение, поради което подлежи на обжалване пред Софийски градски съд в едноседмичен срок от връчване на препис на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____